

Universiteit
Leiden

The Netherlands

Alsof het ertoe doet: het verleden in het heden in Korea en elders

Breuker, R.E.

Citation

Breuker, R. E. (2012). *Alsof het ertoe doet: het verleden in het heden in Korea en elders*. Leiden: Universiteit Leiden. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/19843>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/19843>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Prof.dr. R. Breuker

*Alsof het ertoe doet: het verleden in het heden
in Korea en elders.*

Universiteit Leiden

*Alsof het ertoe doet: het verleden in het heden
in Korea en elders.*

Oratie uitgesproken door

Prof.dr. R. Breuker

bij de aanvaarding van het ambt van hoogleraar

Koreastudies

aan de Universiteit Leiden

op vrijdag 21 september 2012.

Universiteit Leiden

Mevrouw de Rector Magnificus, Uwe Excellentie de Ambassadeur van de Republiek van Korea, zeer gewaardeerde toehoorders...

Welgeteld 850 jaar geleden in 1162 woonde de Koreaanse (of wellicht Koryōaanse) Zoon des Hemels een koninklijke lezing bij. De koninklijke lezing was een bijzonder prestigieuze, populaire en invloedrijke instelling. In deze lezingen onderrichtten de knapste koppen van het land de heerser of de kroonprins in de Chinese (of Koryōaanse) klassieken in het bijzijn van vele andere geleerden en hoogwaardigheidsbekleders. Als iemand uitverkozen werd om een koninklijke lezing te geven, was hij verzekerd van een plaats in de geschiedenis. Waarom? Omdat de spreker degene was die de geschiedenis schreef. De geschiedenis zou hem goed behandelen omdat hij die zou schrijven. Hij schreef en redigeerde de officiële gegevens die wij nu zien als onze belangrijkste geschiedkundige bronnen over de Koryō staat, een staat die tussen 918 en 1392 vijf eeuwen lang op het Koreaanse schiereiland bestond. Eenieder die intellectueel gezien meetelde, ambieerde de gelegenheid om te kunnen spreken voor zulke verheven, aan hun stoelen gekluisterde toehoorders (een beetje zoals nu) waar de Zoon des Hemels, de kroonprins en de voltallige fine fleur van het land toe behoorden. Een ieder die politiek gezien meetelde ambieerde aanwezig te zijn bij zo'n lezing waarin Koryō's beleid op alle vlakken, van buitenlandse zaken en het slaan van munten tot het juiste gebruik van de astronomische kalender en de ogenschijnlijk triviale (maar ontologisch significante) kleur van de kleren van de heerser werden besproken, bekritiseerd en voorgesteld.¹ Deze lezingen dienden als een arena waarin ideologische en politieke veldslagen werden uitgevochten. In het bijzonder in Koryō, dat zich als pluralistische samenleving gedwongen zag een breekbaar evenwicht te proberen te bewaren tussen elkaar beconcurrerende, vaak tegengestelde geloofs- en denkstelsels (waar het eeuwenlang in slaagde). Deze discussies legden de fundamenten voor Koryō's praktische gedragslijnen, die zich geïnspireerd wisten door zulke diverse bronnen als confucianistische staatkunde, boeddhistische

concepten, geomantische geloofsartikelen, gedeelde historische herinneringen en ga zo maar door: hoe belasting te heffen, hoe het land te besturen, hoe om te gaan met die vervelende barbaren aan de noordgrens, wat te doen met die arrogante en zelfingenomen Chinezen in de Song. Over één van Koryō's briljanste heersers (Yejong 睿宗, 1079-1105-1122), werd het volgende geschreven: “[Yejong] ontving de geleerden die hem dienden vaak. Hij schepte er genoeg in om hen altijd lezingen te laten geven, om zo structuur aan het landsbestuur te geven en het te voorzien van een solide basis”²

De sprekers van de koninklijke lezingen waren niet alleen de knapste wetenschappelijke koppen die Koryō had, zij waren tevens Koryō's machtigste politici en ambtenaren. Deze mannen, want het waren allemaal mannen, bestuurden het land, ontwierpen het beleid, zetten de koers uit en bepaalden het lot van Koryō. Dit waren mannen die midden in de echte wereld van politiek en maatschappelijke problemen stonden. Deze mannen waren tevens historici. De mannen die de koninklijke lezingen verzorgden, naar wie de heerser luisterde, die de staat bestuurden, waren zonder uitzondering historici. Ze lazen 'muffe en mottige' boeken. Ze raakten opgewonden van esoterische verwijzingen. Ze spendeerden geld, tijd en energie aan het uitzoeken wat er lang geleden ver weg was gebeurd. Ze raakten in extase als ze de vage sporen van een oud document ontwaarden, nauwelijks leesbaar en riekend naar ouderdom, in een stapel met kladpapier. Zij waren het soort persoon dat precies wist wat er welgeteld 850 jaar geleden was gebeurd. Zij waren het soort persoon dat u uitleggen kon waarom het belangrijk was om te weten wat er welgeteld 850 jaar geleden was gebeurd. Het enige wat deze mannen niet deden was in het verleden leven. Zij leefden eerder *met* het verleden. En dat doen we allemaal. Laat me u een concrete illustratie geven van hoe deze koninklijke lezingen met het verleden omgingen - alsook met het heden. Het onderstaande citaat is van Kim Puüi, een telg uit één van Korea's meest illustere geslachten, een geleerde, diplomaat, staatsman, een door de Chinese keizer in eigen persoon geprezen dichter en

één van de machtigste mannen in Koryō gedurende zijn leven. Hij sprak over een permanent probleem voor Koryō, de grens in het noorden (welk overigens nog steeds een probleem is). Het citaat is aan de lange kant, dus ik vraag uw geduld:

The king asked [Puūi] about the border defense policy and he answered him as follows: When Du Mu 杜牧 of the Tang answered an inquiry about current affairs, he wrote that there is no better policy than self-government and when emperor Zhenzong of the Song discussed the border defence policy with Wen Yanfu 文彦博, [Wen] answered that the first priority is to govern oneself, not to invade other countries and not to help distant countries. Wang Anshi 王安石 evaluated this opinion as proper and further said that if one governs oneself well, even in a small country of only seventy *li* one can be ruler of a realm 天下. Mencius said that a country of thousand *li* does not have to be afraid of other countries, but the reason that we, while our realm covers a thousand *li*, are afraid of others, is because we do not govern ourselves. At present, Koryō occupies the old territories of the Three Han and how could that be no more than seventy *li*? Nonetheless, we fear other countries and this must be undoubtedly so because we do not make it our priority to govern ourselves. [...] Using one's strong points and observing the changes in the situation of the enemy is precisely what Liang Shang 梁商 suggested and this is extremely appropriate for our present situation. We should have the walls of the capital and of the garrisons of each province made higher and the moats dug deeper. We should keep in stock powerful arrows, poisoned arrows, cannon and flare rockets and we should dispatch people to supervise and manage this by meting out appropriate rewards and punishments.³

Dit is een typisch voorbeeld van de inhoud van een koninklijke lezing. Het illustreert hoe historische herinneringen werden gebruikt bij het dagelijkse beleidsmaken in Koryō. Het sluit af met concrete maatregelen die de staat dient te nemen, maar geraakt tot de conclusie door te verwijzen naar een coterie van dode Chinese dichters, heersers, staatsmannen en

geleerden. Kim Puūi stelde zijn betoog samen uit rauwe stukjes geschiedenis, een betoog dat stelde dat Koryō om te overleven ideologisch en militair autarkisch moest worden. Deze conclusie had direct te maken met Koryō's *present of practical engagement*.⁴ Laat u mij de volgende uitleg van geven wat deze *present of practical engagement* is door Michael Oakeshott, Margaret Thatchers lievelingsfilosoof, maar voor het overige een prima persoon:

[...B]esides our own recalled past experiences (and, of course, those of other living persons whom we may consult) our practical present contains an ever-increasing deposit of what are reputed to be fragments of a past which have survived, not as a wound survives in a scar but on account of their never having perished, which are now available to be listened to and consulted and which may be related to our current conduct. They may be artefacts (perhaps recognized as models to be copied), recorded anecdotes or episodes of bygone human fortune, alleged reports of persons and their encounters with their own *Lebenswelten*, more elaborate stories of past human circumstance, exemplars of human character and images of human conduct. [...] We may attribute authority to them or merely sagacity. They may be listened to, consulted, used, neglected or ignored. [...W]hat they mean to us is whatever they may be made to mean [...] In short, they are *legenda*, what is "read" and what may be read with advantage to ourselves in our current engagements. These survivals, then, are constituents of a present, and here where it is a present of practical engagements, they are objects (like all others) accepted, understood in terms of their qualities and attended to in terms of their meaning and worth (if any) to ourselves in pursuing our current purposes, distinguished only in purporting to be voices from the past. [...] Every society has an inheritance, rich or exiguous, of such survivals from the past and to know one's way about it is a condition of articulate practical activity.⁵

Het verleden is niet echt voorbij. Het is hier bij ons en het is bruikbaar. Als we nu terugkijken naar die koninklijke lezing in Koryō 850 jaar geleden, dan lijkt het ons wellicht duidelijk dat geschiedschrijving en beleidsmaken twee te onderscheiden activiteiten zijn, die alleen samenkomen in een losse anekdote uit het verre verleden van een buiten het Koreaanse schiereiland grotendeels vergeten staat. Ik denk echter dat we het daar geen gelijk in zouden hebben. In de 850 jaar sinds die koninklijke lezing in wat nu Kaesōng in Noord-Korea is (vandaag de dag een enorm Zuid-Koreaans industriepark, maar toen de hoofdstad van Koryō) zijn we iets kwijtgeraakt. We zijn de vaardigheid kwijtgeraakt om de connectie tussen geschiedenis en beleid, tussen voorbije gebeurtenissen en huidige daden te zien kwijtgeraakt. Er zijn natuurlijk uitzonderingen. Churchill was immers een staatsman, oorlogsleider en historicus. En inderdaad, de geschiedenis heeft hem goed behandeld. Maar hiervan afgezien wordt het historisch beroep tegenwoordig eerder gelijkgesteld aan de stoffige hobby van een oudheidkundige feitjesjager, een tijdverdrijf dat het nauwelijks waard is om financieel ondersteund te worden, een beroep dat symbool staat voor de moeilijkheden die studenten van de geesteswetenschappen zouden hebben om een baan te vinden (waar overigens niets waar van blijkt te zijn). Geschiedenis zien als een uit de hand gelopen obsessie met feitelijke historische trivia is niet anders dan verzuimen het verleden in het heden te zien. Dit is presentisme op zijn ergst. Praktische toepassingen worden vaak gedacht te komen van de sociale wetenschappen, in het geval van Korea meestal van de politicologie. Ik moet het daar helaas mee oneens zijn.

Een scherpe afbakening tussen geschiedschrijving en beleidsmaken zou gedurende de vijf eeuwen van de Koryō dynastie en de vijf eeuwen van de daarna komende Chosōn staat kunstmatig zijn geweest. Geschiedenis leefde letterlijk in Koryō; het vervulde een onmisbare functie in het omgaan met het heden. Het verleden was verbonden met het heden. Het verleden was aanwezig in de zin dat zijn sporen, zijn overblijfselen aanwezig in het heden waren en ook als zodanig

werden gezien. Het gebruiken van het op schrift gestelde verleden om het heden het hoofd te bieden maakte net zo goed deel uit van de politiek als het gebruiken van het heden om het verleden te ordenen deel uitmaakte van de historiografie. En beide activiteiten waren volkomen legitieme, nee innig verstrengelde daden. Zijn we deze connectie kwijtgeraakt en zo ja, is dat überhaupt belangrijk? Zijn wij de vaardigheid verloren om het verleden in het heden te zien? Deze vraag zal ik tijdens deze lezing proberen te beantwoorden.

Terwijl ik een antwoord in elkaar zet, hoop ik zowel vraag als antwoord breder toepasbaar te maken dan alleen op het veld van de middeleeuwse Koreaanse geschiedenis, hoe zeer ik hier ook om geef. We zullen een wellicht te korte reis maken die ons van middeleeuwse Koreaanse geschiedenis naar de wetenschapsfilosofie meeneemt, naar de contemporaine cultuurkritiek en de Argentijnse literatuur, onderweg kort halt houdend in vroegmodern Napels, bij Sherlock Holmes, middeleeuws Mantsjoerije, Cambridge en Oxford in de jaren zestig en zeventig en hedendaags Noord-Korea, om uiteindelijk te eindigen op de axis mundi, het Academieggebouw in Leiden. Ik hoop dat deze uiteenlopende draden in elkaar geweven worden tot een overtuigend pleidooi, een betoog voor het in ere herstellen van verloren gegane connecties en tegelijkertijd ook voor de absolute onmisbaarheid van de geesteswetenschappen in het gebied van het menselijk ondernemen.

Verloren gegane connecties vertellen natuurlijk niet het hele verhaal van de 850 jaar van menselijk handelen sinds die koninklijke lezing en deze toegegeven minder vorstelijke lezing. En het is ook niet het statusverlies van de historicus waar ik het over wil hebben, hoe jammer dat verlies ook is voor mijzelf als historicus. Hoewel we de vloeiendheid van onze voorouders hebben verloren om teksten te lezen en deze intuïtief in hun eigentijdse discursieve context te plaatsen en hoewel we hun zekerheid aangaande de status van waarheid en feit hebben moeten laten varen, hebben we ook veel verworven, genoeg om deze verliezen in ieder geval gedeeltelijk goed te maken.

De geschiedschrijving is zeker niet meer hetzelfde sinds de twintigste eeuw de meeste van haar tekortkomingen heeft blootgelegd en weinig van haar deugden heeft gerespecteerd (al zouden sommigen betogen dat zij desondanks niet veranderd is). Zonder al te diep af te dalen in deze bodemloze put, denk ik dat ik mijn eigen positie hierin moet verduidelijken. De historische discipline mag haar onaantastbaarheid, ogenschijnlijk gepantserd in de epistemologie van Descartes, verloren hebben in de twintigste eeuw, maar zij was al eerder uitgedaagd, en misschien wel succesvol, gedurende het leven van Descartes, door een onderbetaalde en overwerkte hoogleraar recht en retorica in Napels. Volgens Giambattista Vico, want zo heette hij, kon de mens slechts absolute kennis bereiken in de historische en de mathematische wetenschappen. De reden hiervoor was dat “verum et factum convertuntur” oftewel “het ware en het gemaakte zijn omwisselbaar”.⁶ Of zoals Sherlock Holmes het zei in *The Adventure of the Dancing Man*: “What one man can invent, another can discover”.⁷ Juist omdat deze twee wetenschappen gecreëerd waren door de mens (in tegenstelling tot wat Vico zag als in essentie beschrijvende wetenschappen als natuurkunde of scheikunde die per definitie epistemologisch niet ten volle openstonden voor menselijk onderzoek), konden zij volledig gekend worden door hun schepper (net als slechts God die wetenschappen volledig kende die voor de mens beschrijvend waren maar voor hem gecreëerd). In een duidelijke steek naar Descartes verklaarde Vico dat:

“The rule and criterion of truth is to have made it. Hence the clear and distinct idea of the mind not only cannot be a criterion of other truths, but it cannot be the criterion of the mind itself; for while the mind apprehends itself, it does not make itself”.⁸

Nu hoor ik u denken: wat heeft dit in hemelsnaam met Koreaanse geschiedenis te maken? Mijn antwoord zou zijn: best veel. En niet alleen met Koreaanse geschiedenis, maar ook met de situatie in hedendaags Noord-Korea. Heeft u nog even geduld.

Ik bezit de competentie niet om te kunnen oordelen of Vico gelijk had om de wiskunde als een mensgemaakte en dus kenbare wetenschap te zien. Ik weet wel dat hij het PR-gevecht met Descartes verloor. Vico's ideeën omtrent geschiedenis, echter, gevat in bijna onleesbaar, onsamenhangend en wijldlopg proza (wat nogal ironisch is voor een hoogleraar in de retorica), snijden hout, denk ik. Zowel het verleden (dat wat er gebeurd is) en de productie van geschiedenis (de min of meer geordende verhalen die we bedenken over wat er in het verleden gebeurd is) zijn van menselijke makelij. En dus kenbaar. Niet absoluut kenbaar wellicht, sinds de historische Waarheid met de hoofdletter W plaats heeft moeten maken voor een verscheidenheid aan kleinere waarheden (dit was overigens allang bekend in Koryō). Dit komt niet slechts doordat elke historische vertelling lacunes, ongerijmdheden, fouten, tegenstellingen en grijze gebieden in zich heeft. En ook niet slechts doordat we de neiging hebben om geschiedenis te schrijven vanuit ons eigen punt in tijd en plaats, met alle vooroordelen en aan het heden gebonden behoeften die dat met zich mee brengt. Dit komt voornamelijk doordat historische feiten, die granieten bouwstenen van de negentiende-eeuwse *grand narratives*, zozeer zijn geërodeerd dat ook zij ten prooi zijn gevallen aan deconstructie. Het is inderdaad zo als Sherlock Holmes ons heeft geleerd: “There is nothing more deceptive than an obvious fact”.⁹ Waarachtig waar, maar dit heeft de taak van de historicus er niet bepaald makkelijker op gemaakt. Zonder het gewicht van het historisch feit om hem op zijn plek te houden, dobbert de historicus stuurloos rond. Absolute kennis á la Vico is niet haalbaar, maar intuïtieve kennis, beperkt maar redelijk en redelijk verifieerbaar is wellicht mogelijk. Ik twijfel er niet aan dat bepaalde gebeurtenissen plaats hebben gevonden in het verleden. Napoleon werd verslagen op Waterloo. MacArthur landde in Inch’ōn. Het vaststellen dat deze gebeurtenissen plaats hebben gevonden op basis van het beschikbare bronnenmateriaal is voor mij niet hetzelfde als ze bijzetten als historische feiten. Feiten hebben de neiging om onveranderlijk te zijn. De implicaties en consequenties

van deze twee gebeurtenissen blijven grotendeels onbekend en zijn uiteindelijk niet toegankelijk. Het is niet mogelijk voor ons om ze te vermommen als onveranderlijke feiten. Dit geldt zowel voor de tijd van Napoleon als voor de jaren zestig. Er is teveel dat we moeten raden om te kunnen spreken over onweerlegbare feiten. Gebeurtenissen, ja. Feiten, nee. We weten niet genoeg en in het algemeen lukt het ons niet om alle vertakkingen en de gehele context te zien, waardoor we moeten gissen. Het maken van gefundeerde gissingen is immers een integraal onderdeel van het historische vak. Terwijl we proberen om het bij het juiste eind te hebben, hebben we het meestal fout - in ieder geval tot op zekere hoogte. Het is de mate waarin we het fout hebben, de mate waarin we vermijdbare fouten hebben vermeden, de mate waarin we het beschikbare bewijs hebben gevolgd en de mate waarin het verhaal van de historicus plausibel, voorstelbaar is, die bepaalt of de historicus zich naar behoren van zijn of haar taak heeft gekwet. Ik stel mij niet defensief op als ik zeg dat het beperken van fouten centraal staat in het historische beroep. Dat is wat wij moeten doen om 'bruikbare' kennis te produceren. Absolute kennis heeft nog nooit iemand goed gedaan. De mens heeft kennis in context nodig. In zijn prachtige essay *The Sense of Reality* schrijft Isaiah Berlin over het verschil tussen een historicus en een sociaal wetenschapper door de laatste te vergelijken met een psycholoog en de eerste met een vriend van de patiënt, waarbij de patiënt staat voor een historisch probleem. Terwijl de psycholoog vertrouwt op zijn uitgebreide training in analyse en brede kennis van soortgelijke gevallen, vertrouwt de vriend op zijn intieme en intuïtieve kennis van zijn vriend, op de context en zijn unieke kennis van hun relatie. Waar de instrumenten van de psycholoog worden gevormd door zijn formele disciplinaire opleiding en professionele ervaring (en in principe door elke andere psycholoog gerepliceerd zouden moeten kunnen worden tegenover deze zelfde patiënt), zal de vriend zijn verbeeldingskracht en empathie, geleid door zijn intuïtieve kennis uit samen doorgebrachte tijd, inzetten om hetzelfde probleem te benaderen. En, zoals Berlin terecht

concludeert, zal dan ook behoorlijk andere conclusies trekken.¹⁰

Verbeeldingskracht en empathie zijn onmisbare instrumenten voor de historicus. Er zijn er meer natuurlijk, zoals de kritische vaardigheden die nodig zijn om met bronnen te werken, maar laat u mij concentreren op de minder tastbare en minder makkelijk overdraagbare (of bediscussieerde) vaardigheden hier. Voor mij is een directe consequentie van Vico's notie dat geschiedenis kenbaar is omdat deze mensengemaakt is, dat verbeeldingskracht en empathie absoluut noodzakelijk zijn om de geschiedenis te bestuderen. Zonder deze twee zou Vico's notie leeg zijn. Geschiedenis is kenbaar omdat het werd gemaakt door medemensen die, ondanks de verschillende tijden, plaatsen en culturen waar ze actief waren, de fundamentele eigenschappen van de mensheid met ons deelden. We kunnen hen kennen, zelfs als wij hen niet kenden. Verbeeldingskracht en empathie krijgen zo methodologische significantie; ze krijgen, in de woorden van George Steiner, "de immensiteit van de gemeenplaats".¹¹ En in de woorden van Vico:

"There must be in the nature of human things a mental language common to all nations, which uniformly grasps the substance of things feasible in human social life, and expresses it with as many diverse modifications as these same things may have diverse aspects".¹²

Natuurlijk is het vertrouwen op verbeeldingskracht en empathie geen free-for-all. Het gaat zeker verder dan een simpele verbeelding van voorbije levens. Verbeeldingskracht en empathie zijn als instrumenten van de historicus een behoorlijk stuk formeler dan de wijze waarop ze in het dagelijks woordgebruik figureren. Ze zijn gebonden aan regels, ingeperkt door bewijs, gestut door bronnen en bij elkaar gehouden door plausibiliteit. Ze zijn aantoonbaar, maar wellicht niet verifieerbaar in de strikte zin van het woord. Om Wittgenstein te parafraseren: "History is the most exact art of all". De verbeeldingskracht en empathie van de historicus worden noodzakelijkerwijs geleid door de professionele regels van het veld, die op hun beurt weer hun oren laten hangen naar de beschikbaarheid en kwaliteit van het bewijs. Er is

echter een probleem bij het toepassen van verbeeldingskracht en empathie op de bronnen, er is sowieso een probleem bij wat je ook doet met bronnen. Ook als we het bestaan van een gedeelde en dus begrijpelijke menselijkheid door tijd en plaats heen vooronderstellen, ook als we toegeven dat verbeeldingskracht en empathie altijd vereist zijn, dan nog is er geen enkele garantie dat we ons in de positie zullen bevinden om deze informatie te verwerken op een manier die ook maar in de verste verte correct is. Eén extreem van dit probleem wordt wellicht nog het best toegelicht door een metafoor gebruikt door Jose Luis Borges in het korte verhaal *The Library of Babel*. In dit wonderbaarlijk voorgestelde en vormgegeven verhaal beschrijft Borges een bibliotheek die alle mogelijke boeken in het universum bevat, op de pagina's waarvan alle mogelijke permutaties van het alfabet zijn geschreven. De boekenplanken in de bibliotheek:

'register all the possible combinations of the twenty-odd orthographical symbols [...]: in other words, all that it is given to express, in all languages. Everything: the minutely detailed history of the future, the archangels' autobiographies, the faithful catalogue of the Library, thousands and thousands of false catalogues, the demonstration of the fallacy of those catalogues, the demonstration of the fallacy of the true catalogue, the Gnostic gospel of Basilides, the commentary on that gospel, the commentary on the commentary on that gospel, the true story of your death, the translation of every book in all languages, the interpolations of every book in all books'.¹³

Een gelijksoortig probleem wordt beschreven, minder elegant wellicht, door het *infinite monkey theorem*, dat stelt dat een aap die gedurende een eeuwigheid willekeurig de toetsen van een typemachine aanslaat, op een gegeven moment alle bestaande teksten zal hebben gereproduceerd (*Madame Bovary, A Farewell To Arms, The Wind-Up Bird Chronicles*), naast een schier oneindige hoeveelheid aan betekenisloze, onzinteksten.¹⁴ De implicatie van de notie van de oneindige bibliotheek en de typende apen voor ons onderwerp zijn

direct. Betekenis raakt verloren: wat voor betekenis, wat voor significantie behoudt Hamlet als het ook door een aap getypt is wiens aanslagen op de typemachines slechts een toevallige (toegegeven uiterst onwaarschijnlijke) reeks waren? Welke vorm van communicatie en betekenisoverdracht blijft intact in de absolute afwezigheid van bedoeling? De apen (of Borges' elegantere bibliotheek, als u daar de voorkeur aan geeft) wijzen naar de problematische aard van intentie in het produceren van teksten en naar de absolute onmogelijkheid om zeker te weten of het aanduidende en het aangeduide een wederzijdse betekenisvolle relatie delen. Dit is overigens niet slechts een moderne zorg:

Auspicious and inauspicious signs are not permanent: people merely identify them as such. That is why King Zhou 紂王 perished even though a red phoenix appeared, why Lu 魯 fell in spite of obtaining giraffes, why Gaozong 高宗 [of the Shang] flourished despite the crying of a female pheasant and why the duke of Zheng 鄭公 prospered even though two dragons were fighting.¹⁵

Dit tekstje werd in het begin van de twaalfde eeuw op het Koreaanse schiereiland geschreven door Kim Pushik 金富軾 (1075-1151), waarin hij opmerkt dat de betrekking tussen het aanduidende (i.e. voorspoedige dan wel onheilspellende voortekenen) en het aangeduide (i.e. datgene wat de voortekenen zouden voorspellen) instabiel is en volledig afhankelijk van de blik van het kijkende subject. Het is de vraag of communicatie überhaupt mogelijk is of dat wat communicatie en wederzijds begrip lijkt te zijn, niets meer is dan (ongelooflijk) toeval, een oneindig klein, naar nul neigend succes van de apen die iets hebben getypt dat consistent begrijpelijk is voor alle betrokkenen. De intentie van de auteur, *auctoritas*, wederzijdse begrijpelijkheid, communicatie over culturen, tijd en ruimte heen; deze concepten zijn allemaal in twijfel getrokken. En terecht. Het postmodernisme heeft de juiste vragen gesteld, maar vergat helaas met antwoorden te komen. En daar heeft de historicus heel weinig aan. Hij ploetert voort in de aanwezigheid van de uitdaging van het deconstructionisme, van het gebrek aan betekenis, van de

absolute relativiteit die radicaal eclecticisme met zich mee brengt. De enige oplossing is om door te ploeteren, om teksten te lezen *alsof*, zoals George Steiner het uitdrukte:

We must read *as if*.

We must read *as if* the text before us had meaning. [...]

We must read *as if* the temporal and executive setting of a text does matter.¹⁶

Een tekst lezen *alsof* deze inherente betekenis heeft, een tekst of welk spoor dan ook uit het verleden benaderen met het vertrouwen, het geloof, dat deze een ‘real presence’ bezit, die wij wellicht niet begrijpen, maar waarvan we zullen moeten toegeven dat deze in de grond en in principe begrijpelijk is: deze manier van lezen is wellicht een seculiere vorm van religieuze transcendentie. Steiners *alsof* vooronderstelt, nee, eist, de toekenning van transcendentale betekenis aan de tekst, want ik slaag er niet in om te bedenken hoe deconstructionistische taalspelletjes (waarin deconstructie onvermijdelijk vervalt) epistemologisch of logisch weerlegd kunnen worden. Steiners *alsof* heeft ook betrekking op het schrijven van geschiedenis. Als historici moeten we inderdaad bronnen lezen *alsof* deze betekenis hebben; *alsof* de tijdsgebonden en contextuele omlijsting ertoe doet. We moeten er in andere woorden op vertrouwen dat wat wij voor ons hebben iets betekent waar wij aan kunnen relateren, dat begrijpelijk is en wellicht tevens fout of verwerpelijk is, dat ertoe doet. Tegelijkertijd dwingt deze morele imperatief (deze imperatief komt noodzakelijkerwijs niet voort uit logische of analytische overwegingen, maar uit morele) de historicus ook om trouw te zijn aan de tekst op andere manieren. Als men leest *alsof* de tijdsgebonden en contextuele omlijsting ertoe doen, dan moet men de vaardigheden en de kennis bezitten om toegang te hebben tot deze tijdsgebonden en contextuele omlijsting van de tekst (of welk spoor uit het verleden dan ook). Met andere woorden, hij of zij moet de taal kennen, het gebied, de context, de context van de context. Zelfs het in context lezen van een krant uit de jaren zestig van de twintigste eeuw zou de gespecialiseerde kennis van een historicus moeten vereisen, ongeacht hoe bekend deze periode ook overkomt.

Als geschiedenis inderdaad van menselijke makelij is en dus kenbaar is, dan volgt onvermijdelijk dat het nog iets anders is: contingent of toevallig. Dit betekent immers dat alles net even wat anders gebeurd had kunnen zijn. Er is geen wereldgeest die ons naar het onvermijdelijke eind van de geschiedenis leidt, geen ultiem principe dat betekenis toekent aan alles wat er gebeurt, geen patroon van menselijke (inter)actie dat principiële voorkeur geniet over andere waarneembare patronen. Dit werd ook vastgesteld in Koryō, waar Kim Pushik, tegen de toen in Oost-Azië gangbare notie in dat geschiedenis de stoffelijke emanatie (*ki* 氣) van het transcendentale en universele principe (*li* 理) was, een geschiedenis schreef die geschiedenis als door mensen gemaakt zag, i.e. als contingent. Om hierover geen twijfel te laten bestaan, nam hij drie basisannalen op in plaats van één, wat gebruikelijk was; drie basisannalen die elk over één van de drie staten gingen die later de Koryō staat zouden vormen. De verhalen die in deze annalen werden verteld kwamen niet noodzakelijkerwijs met elkaar overeen, wat meteen voor ontologische ellende zorgde. Latere Chosōn auteurs noemden hem dan ook “saai” en “vulgar” en zijn geschiedenis “lasterlijk”, “ongegrond, bizar en misleidend”.¹⁷ Maar de discrepanties in dit werk waren geen vergissingen of fouten. Ze werden er willens en wetens ingezet.¹⁸ Kim Pushik erkende dat ideologie (in dit geval de juiste wijze om geschiedenis te schrijven) ná historische contingentie (historische gebeurtenissen, zelfs als deze tegengesteld waren) kwam. Geschiedenis geeft vorm aan de mensenwereld, waarin ideologie (zoals bijvoorbeeld het confucianisme) slechts een instrument is om deze wereld te ordenen en te besturen. Zowel voor als na Kim, maar in het bijzonder na hem, zouden historici de wereld bezien met hun ideologie (neo-confucianisme) als het instrument om de wereld vorm te geven, om het te genezen van zijn aandoeningen en terug te brengen naar zijn oorspronkelijke staat. Kim Pushik benaderde de wereld door (zijn begrip van) historische ervaringen in plaats van door de idealen van ideologie. Contingentie in de geschiedenis leidt ons ook naar iets dat vooraf geschaduwd is in een triomf van zelfverwijzende

serendipiteit in het werk van Jose Luis Borges. Borges heeft verschillende keren geschreven over voorgangers van bepaalde beroemde literaire werken (zoals het werk van Kafka). Dit is op zichzelf niet bijzonder opmerkelijk. Wat echter wel opmerkelijk is in Borges' betoog (en tegelijkertijd onberispelijk logisch), echter, is zijn nadruk op het feit dat deze voorgangers slechts omkijkend voorgangers worden. Er is geen noodzakelijk (lineair) historisch proces waarin een aan elkaar verbonden verzameling van voorgangers zich uiteindelijk ontwikkelt tot iets wat tot dan toe wellicht niet gepredestineerd was, maar op zijn minst waarschijnlijk gemaakt was door deze voorgangers (die elk iets aan het eindproduct bijdroegen).

Borges laat zijn lezers zien hoe zulke voorgangers pas als voorgangers van bepaalde schrijvers, werken of literaire noties geïdentificeerd kunnen worden *na het feit*. Deze identificatie kan op zichzelf de enige link zijn tussen de voorganger en het latere werk, de schrijver of de notie. Deze identificatie lijkt bovendien volledig a-historisch te zijn. Maar is dat wel zo? Als we ervan uitgaan dat geschiedenis contingent is, volgt hieruit dat niets voorbestemd of gepredestineerd is om plaats te vinden. Wat overblijft is waarschijnlijkheid, plausibiliteit. Gebeurtenissen vonden plaats omdat ze plausibel waren; een bepaalde natie ontstond omdat de omstandigheden zijn ontstaan gunstig gezind waren. Naties worden contingent gevormd. Niet organisch, niet lineair en zeker niet gepredestineerd om een natie te worden, niettegenstaande nationalistische retoriek. Simpel gezegd was de waarschijnlijkheid op de hand van het ontstaan van een afzonderlijke, goed waarneembare gemeenschap op het Koreaanse schiereiland (geografische locatie, vroege adoptie van bestuurlijke instrumenten, blijven bestaan van politieke en culture patronen voor de lange duur, enz.), maar de Koreaanse natie die vandaag de dag bestaat had, net als elke andere natie, zoals de Nederlandse, ook niet kunnen bestaan. Essentialisme, de notie dat essentie aan bestaan voorafgaat, werkt historisch gezien niet. Hoe verhoudt dit zich tot Borges' notie van voorgangers na het feit? Interessant genoeg kan Koryō geschiedenis ons hier helpen. Toen Koryō ontstond aan

het begin van de tiende eeuw, verenigde het hele schiereiland voor de eerste keer. Hoewel Koryō gezien zou kunnen worden als de opvolger van het verenigde Shilla (en dat deed het zelf bij tijd en wijle ook), koos het een heel andere manier om de eigen genealogie te conceptualiseren. Laat mij u dit voorlezen:

In this month [Hyōnjong] decreed: "The tombs of the kings of Koguryō, Paekche and Shilla shall be repaired by the concerned prefectures or counties. We forbid dry grass [for fuel] to be gathered [around the tombs]. Passers-by shall dismount from their horses when they pass a tomb."¹⁹

In the eleventh year, [Munjong] decreed the following: "[...] We forbid the ploughing of fields in the neighbourhood of the tombs of the kings of Shilla, Koguryō and Paekche and of the ancestral shrines of the sages of old, as well as their invasion or destruction."²⁰

Koninklijke tombes waren heilig in Koryō. Elke keer wanneer er een invasie dreigde, was het verwijderen van de kist van de stichter van de dynastie uit zijn tombe bijna het eerste dat de overheid deed. Deze werd dan tijdelijk op een veilige locatie begraven. De zorg die hier ten toon wordt gespreid ten aanzien van de heersers van eerdere staten, laat zien dat Koryō deze eerdere staten erkende als zijn voorgangers (hier is overigens veel ander bewijs voor te vinden).²¹ Koryō keek post factum naar deze staten als de elementen die de huidige Koryō staat zijn historische genealogie en legitimiteit gaven. Het erkende deze drie staten als zijn handveststaten of *charter states*. De historicus Victor Lieberman beschreef een charter state als een staat die "in varying degrees, provided a religious, political, and administrative charter for subsequent empires."²² Het interessantste aspect aan de charter state is dat het eminent historisch is: het wordt achteraf bezien besloten (door de opvolgende staat) welke staten als charter state (mogen) fungeren. In dat opzicht lijkt Borges' notie dat een boek post factum voorganger hebben toch historisch te zijn, omdat ook historici geschiedenis van achteren naar voren produceren, op dezelfde manier waarop Borges omziend zocht naar voorgangers voor zijn klassieken. Historici werken

vanuit het heden naar het verleden toe, ook al suggereren hun (onze) verhalen de omgekeerde volgorde. Door dit expliciet te erkennen wordt de notie van een organische gegroeide staat met succes uitgedaagd. Deze werkwijze geeft accuraat weer wat historici doen en niet noodzakelijkerwijs wat geschiedenis beoogd wordt te doen door bijvoorbeeld de staat. Nu is het niet bijzonder wereldschokkend om dit te zeggen, maar er zit een onverwachte bonus aan vast.

Als we, net als Koryō, onze eigen voorgangers kunnen kiezen (in zoverre dit geconditioneerd is natuurlijk door onze historische ervaringen en hedendaagse omstandigheden en beperkt door wat historisch of mythologisch of psychologisch beschikbaar en wenselijk is), dan kunnen verloren gegane connecties wellicht in ere hersteld worden. Want wat weerhoudt ons ervan om Koryō, al is het alleen maar als gedachte-experiment, te zien als een charter state en sommige noties die Koryō zo succesvol maakten als pluralistische (=multiculturele?) staat in beraad te nemen? Ook al is Koryō duizend jaar en een halve wereld ver weg, het zou misleidend zijn om te suggereren dat Koryō een voor ons onherkenbaar andere maatschappij had.

Het sleutelwoord hier is succes. De Koryō samenleving bleek indrukwekkend veel succes te halen als het ging om vijf eeuwen van overleven en bloeien (en vergelijk dit eens met de contemporaine situatie in bijvoorbeeld China of Europa) te midden van invasies, natuurrampen, agressieve burenen en binnenvallende barbaren. Blijkbaar, en dat geldt ook in empirische zin deed Koryō iets goed. Koryō's benaderingen van de present of practical engagement (ik geef de voorkeur aan deze term boven 'werkelijkheid'), zijn gedragspatronen, zijn beoordelingscriteria leverden succes op. Ik zal hier niet ingaan op wat het was dat Koryō deed, maar slechts opmerken dat wat het ook was dat het deed, het dit anders deed dan andere culturen.²³ Desalniettemin moet het ook opgemerkt worden (zoals al vaak is gebeurd)²⁴ dat culturen, samenlevingen fluide zijn. Ze zijn niet afgesloten, niet goed gedefinieerd en niet in het bezit van duidelijke grenzen. Ze veranderen naar mate van de druk die op hen wordt uitgeoefend, de problemen

waar zij zich voor gesteld zien, de behoeften die ze hebben. Ze kunnen lateraal in elkaar veranderen. Deze eigenschap, de tegenpool van essentialisme, bracht Paul Feyerabend ertoe om te verklaren dat 'any culture is potentially any other culture'. En daar ben ik het mee eens. Er bestaan geen fundamentele verschillen tussen samenlevingen. Alle verschillen zijn permutaties van het menselijk potentieel. Dit betekent niet dat deze allemaal noodzakelijkerwijs goed zijn. Het slechte is evenzeer deel van de menselijke conditie als het goede. Doodskampen maken daar helaas evenzeer deel van uit als welzijnszorg. Elk verschil dat er als een fundamenteel verschil uitziet is een post factum rationalisatie of legitimisatie. Dit houdt in dat de elementen die tezamen een cultuur vormen vrijelijk kunnen reizen en vrijelijk geleend kunnen worden. Als we het zouden willen, kunnen we de Koryō notie van de koninklijke lezing lenen en zo de expliciete connectie tussen het verleden en het heden herstellen.

Ik heb een specifieke plek in gedachten waar ik deze lezing wil laten eindigen. Ik heb geprobeerd u te laten zien uit welke elementen, invloeden en noties ikzelf als geesteswetenschapper ben opgebouwd. Dat heb ik gedaan door telkens expliciet naar Korea's geschiedenis te verwijzen, Koryō geschiedenis in het bijzonder. Nu wil ik mijn betoog naar het heden toe verplaatsen. Ik hoop dat ik heb laten zien dat de historische praktijk een activiteit was, en dus kan zijn, die midden in de maatschappij plaatsvindt. Koryō's historici waren Koryō's beleidsmakers, bestuurders, heersers, zelfs zijn legercommandanten. Nu ben ik er niet zeker van of het een goed idee zou zijn als ik of mijn collega's de leiding over het Nederlandse leger zouden krijgen, maar ik zou wel graag willen dat u ziet hoezeer de studie van de geschiedenis geen activiteit is die in imposante afzondering plaatsvindt. Geschiedenis is het hart van wie en wat we zijn en wat we doen. Geschiedenis is niet belangrijk omdat we kunnen leren van het verleden of omdat het zich herhaalt, maar omdat het verleden geen verleden tijd is. Het bevindt zich hier met ons en zal dat altijd doen. De toekomst van het verleden is het heden. Als we verbeeldingskracht, empathie, vertrouwen, methodologische

gestrengheid en een verwerping van het essentialisme hieraan toevoegen, krijgen we een krachtig mengsel dat we *Geisteswissenschaft*, de geesteswetenschappen mogen noemen. Ik wil hier nog een ingrediënt aan toevoegen. Ik heb tot nu toe gesproken als historicus, maar laat me daar nog een stem aan toevoegen. Die van de regiospecialist. Het zal u zijn opgevallen dat ik van begin tot eind over Korea heb gesproken. Ik ben historicus *en* regiospecialist. Mijn studie begint op een plaats, het Koreaanse schiereiland, en bestrijkt in principe de oudheid tot het heden. De eisen van de historische discipline komen nauw overeen met die van de regiostudies. In het bijzonder de noodzaak, de imperatief om de context te kennen en de relevante brontalen. Area Studies brengt een eigen imperatief met zich mee, die in de definiërende notie van positionaliteit verweven zit. Het vereist een doorlopende, wederzijdse, bedachtzame en wetenschappelijke betrokkenheid met de regio van oudheid tot heden. In dat opzicht brengt Area Studies ons heel dicht bij die Koryŏ historici en staatsmannen van vroeger wier verleden zich altijd in het heden bevond. Ze traden de wereld in al zijn complexiteit tegemoet, zoals de regiowetenschapper dat ook moet doen. Het is hierom dat ik een voorstel lanceer waarin het verleden van Oakeshott zeer aanwezig is en dat de verworvenheden van de Area Studies ademt, Vico's verbeeldingskracht en empathie heeft, alsook Steiners vertrouwen en Kim Pushiks historische contingentie. Het voorstel laat wanhopig en pijnlijk duidelijk zien hoe elke cultuur in potentie elke andere cultuur is en dat geschiedenis ertoe doet, dat geschiedenissen ertoe doen. Het Koreaanse schiereiland is een levend voorbeeld van hoe geschiedenissen kunnen splijten (kunnen worden gespleten van buitenaf) en uit elkaar lopen. Hoe de tegengestelde extremen van de permutaties van de menselijke mogelijkheden aan de dezelfde stam kunnen spruiten: voorspoed en democratie in het zuiden, armoede en mensenrechtenschendingen in het noorden. We moeten er echter op letten dat wij onze blik niet laten leiden door essentialisme of determinisme. Vandaar dit initiatief, dat de noties die ik hierboven heb uiteengezet zal loslaten op verleden en heden van het Koreaanse schiereiland.²⁵ Het

Leiden Initiative on Northern Korea (Leiden, inK.), dat gisteren werd gelanceerd, stelt een ruimtelijk, historisch en analytisch raamwerk voor noordelijk Korea voor dat Noord-Korea op passende wijze zal contextualiseren in plaats van het te behandelen als een gereificeerd symbool van onbegrijpelijke vreemdheid. Dit initiatief zoekt nieuwe manieren om noordelijk Korea over geaccepteerde politieke, historische en theoretische grenzen heen te begrijpen. Om Geremie Barmé te parafraseren, het vraagt robuuste betrokkenheid met Korea en de koreafone wereld in al zijn complexiteit, of deze nu lokaal, regionaal of mondiaal is.²⁶ En in het bijzonder met het noorden door een dieper, gestructureerder begrip van het Koreaanse schiereiland voor te staan in combinatie met open dialogen met wetenschappers en professionals met verschillende achtergronden en expertise. Uiteindelijk probeert dit initiatief academische en intermenselijke betrekkingen aan te gaan met noordelijk Korea door intellectuele, academische, culturele, economische en persoonlijke conversaties aan te gaan met Noord-Koreanen. Gelijk die Koryŏ historici van vroeger staat Leiden, inK. midden in de maatschappij, in het *present of practical engagement*.

Waarom hebben we dit nodig? Ik zal dat kort uit de doeken doen aan de hand van het voorbeeld van Leiden, inK. De geesteswetenschappen, waar geschiedenis en Area Studies centrale posities in innemen, stellen fundamentele vragen omtrent de condition humaine. Geschiedenis is niet veel anders dan een geformaliseerde versie van de existentiële noodzaak om te begrijpen wie we zijn, hoe we hier kwamen en waar we naartoe op weg zijn. Door de ander, the other, te kennen, worden onze eigen omstandigheden gecontextualiseerd. Als zodanig zijn de geesteswetenschappen van cruciaal belang om datgene wat ons vreemd, gevaarlijk, raar of zelfs onmenselijk toeschijnt, begrijpelijk te maken. Begrijpelijk, maar niet noodzakelijk goed te keuren. Noord-Korea begrijpen is niet hetzelfde als zijn praktijken door de vingers zien. Vandaag de dag, als in het verleden, als in Koryŏ, is het humaniseren van vreemde landen, van vreemde culturen van het grootste belang. Dit kan gedaan worden door de studie

van romans, gedichten, films, epieken, geschiedenis, voedsel. Of door strips, blogs en popmuziek. Voordat we een leger afsturen op wat we zien als moslimterroristen in Teheran of een preventieve aanval uitvoeren op Pyongyang, moeten we weten wat het is dat de ander wil, waar hij voor staat, en wat de consequenties van zulk een actie zouden zijn. Dit is precies waar de Koryŏ historici in uitblonken. Om historisch, cultureel intelligente kennis te produceren en dat in de praktijk van alle dag te gebruiken. Om het verleden in het heden te zien. In het geval van Noord-Korea hebben we meer kennis nodig dan het aantal kernwapens dat het land heeft. We moeten weten, begrijpen, hoe het Noord-Koreaanse regime zo vernuftig de macht in handen weet te houden door geschiedenis te recycleren tot gereficeerde mythologie om zodoende een daadwerkelijk gevoel van vrees voor de buitenwereld op te roepen bij de eigen burgers, ondanks de onmenselijke binnenlandse omstandigheden. We moeten weten waarom er honderden miljoenen worden uitgegeven in China en Zuid-Korea om te bepalen wiens versie van de Noord-Koreaanse en Noord-Chinese geschiedenis de juiste is. We moeten begrijpen hoe belangrijk de historische vertellingen over Kim Il Sung's dagen als een guerrilla in Mantsjoerije nog steeds zijn in Noord-Korea. We moeten ook weten hoe verschillende percepties van wat er gebeurd is ons hier hebben gebracht en hoe deze oplossingen bevorderen of juist tegenhouden. 'Any culture is potentially any other culture' zei Paul Feyerabend. De menselijke conditie is van Koryŏ tot aan nu niet of nauwelijks veranderd. De geesteswetenschappen, of het nu via geschiedenis of via Area Studies is, kijken naar de glorie en schaamte van deze menselijke conditie. Toen en nu, hier en daar. Als we weigeren met verbeeldingskracht, empathie en vertrouwen getemd door methodologische gestrengheid naar de andere te kijken, dan liggen angst en ontmenselijking op de loer. En dat leidt onvermijdelijk tot conflicten. De geesteswetenschappen bieden hier geen panacea tegen, maar ze verlenen ons wel inzicht in de mechanismen die erachter liggen, ze herkennen het verleden in het heden. En dat is nodig.

De connectie is er, maar we moeten hem wel herkennen. Koreastudies in Leiden staat net zo midden in de maatschappij als het bovenstaande initiatief (en eerdere activiteiten) doet vermoeden. Om de doelstellingen van het initiatief te verwezenlijken, om te blijven doen wat we al doen, en om trouw te blijven aan wat ik denk dat de geesteswetenschappen zijn, zal Koreastudies in Leiden zich midden in de geesteswetenschappen en de sociale wetenschappen blijven positioneren, terwijl het ook de wereld buiten de academische poort, nationaal en internationaal, tegemoet treedt. En hoewel ik denk dat ik als een academische fundamentalist kan worden omschreven als het gaat om wat een academicus behoort te doen, denk ik tegelijkertijd dat het van levensbelang is om ons open op te stellen naar buiten toe (alsook andersom; het verkeer komt van beide kanten). In dat opzicht verwelkom ik samenwerking, uitwisseling en interactie met de media, met musea, met ambassades, met NGO's, met bedrijven. Kort gezegd, met de private en de publieke sector. We kunnen niet alleen staan en ambiëren dat ook niet.

13

Ik ben verschillende malen gewaarschuwd om mijn dankwoord kort te houden. Dat zal ik proberen, maar ik beloof niets.

Geachte mevrouw de Rector, geacht College van Bestuur. U dank ik voor mijn benoeming en voor het belang dat u hecht aan Koreastudies in Leiden.

Hooggeleerde Walraven, beste Boudewijn. Ik kwam ooit als bijvakstudent Koreaans aanwaaien en nu sta ik hier. Die reis heeft zich van begin tot eind onder jouw tutelage afgespeeld, waarvoor ik je dank.

Hooggeleerde van Crevel, beste Maghiel. Op het moment dat ik zeker wist dat de wind mij een andere richting uit zou blazen, bood jij me een alternatieve mogelijkheid aan. Daar ben ik je zeer dankbaar voor.

Zeergeleerde De Ceuster, weledelgeleerde Chi, beste Koen,

beste Myöngsuk. Na jaren van investeren en hard werken van jullie kant groeit Koreastudies nu rap. Ik prijs me gelukkig dat ik op dit moment aan boord mag stappen om samen met jullie sneller, hoger en sterker te worden.

Your Excellency, the Ambassador of the Republic of Korea. Ik ben Zuid-Korea grote dankbaarheid verschuldigd. Het heeft mij jarenlang genereus gevoed, onderdak en een opleiding gegeven. Sinds mijn aanstelling heeft uw ambassade alles in het werk gesteld om Koreastudies in Leiden te laten groeien. Ik hoop op een prettige voortzetting van deze samenwerking en zal van mijn kant alles in het werk stellen om Zuid-Korea de bekendheid te geven die het zo verdient. 먼저 한국 정부에 대한 제 개인적인 감사의 말씀을 드리고자 합니다. 한국 정부는 저에게 수년간 먹고, 자고, 교육 받을 수 있는 장학금의 은혜를 베풀어 주셨습니다. 또 제가 교수로 임명된 이래 한국 대사관은 저희 대학의 한국학 성장을 도모하여 온갖 노력을 아끼지 않으셨습니다. 이 같은 협조가 지속되기를 간절히 바라며 동시에, 저 역시도 의당당한 한국의 국위 선양을 한국에 대한 홍보를 위해 온 힘을 기울일 것을 삼가 약속드리겠습니다.

Dierbare collega's. Ik fiets elke dag fluitend naar mijn werk. Dat heeft veel met jullie te maken. Ik kijk uit naar meer en intensievere samenwerking met jullie, zowel qua onderwijs, qua onderzoek als qua andere activiteiten. Grenzen zijn er om overheen te trekken.

Highly esteemed Maliangkay, highly esteemed Penny, dear Roald, dear Ben, dear colleagues at the Australian National University and at East Asian History. Had I not been able to go to Canberra after my Ph.D., I would not have stood here today. More importantly, I would have missed out on what has turned out to be a defining experience for me, intellectually, professionally and personally.

Dames en heren studenten. Jullie zijn de krenten in de pap. Ik voel me vereerd om telkens voor door jullie gevulde zalen (die

steeds groter en steeds voller lijken te worden) te mogen staan. Het is overigens waar dat degene die voor de collegezaal staat, het meest leert.

Lieve familie en dierbare vrienden. Ik heb jullie te weinig gezien de laatste jaren. Daarom stel ik het des te meer op prijs dat jullie hier vandaag zijn. 이윤선, 김대길, 김규태, 차송희, 김경필, 임수희. 저는 한국에 대해서 생각하면 高麗의 歷史像이 떠오르는 것보다도 머리에 당신들의 얼굴과 웃음소리가 떠오릅니다.

Beste Emiel, Pepijn en Vincent. Na al die jaren zijn jullie nog steeds mijn intellectuele klankbord alsook geweten. Ik hoop dat ik er niet te hard aan knaag. Mijn dank ook voor jullie hulp bij het voorbereiden van deze oratie.

Lieve Mam en Rik, Lennert en Asni. Jullie liefde en steun hebben dit mogelijk gemaakt. Doordat jullie weten wie jullie zijn, weet ik wie ik ben.

Lieve Viktor en Arthur. Jullie zitten nu waarschijnlijk tekenfilmpjes te kijken in plaats van te luisteren naar de wijze woorden van jullie vader, maar zonder jullie zou deze dag niet compleet zijn.

Lieve Imke. Ik sta hier slechts vanwege jou. Je stond aan het begon van mijn belangstelling voor Korea, nu sta je hier en als ik zeg dat ik daar ik heel blij en dankbaar om ben, is dat een understatement van de grootste orde.

Ik heb gezegd.

Noten

- ¹ De heerser schepte er klaarblijkelijk plezier in om geleerden die kritisch ten opzichte van elkanders werk en politieke positie stonden tegenover elkaar te zetten tijdens deze lezingen. De één als spreker, de ander als formele opponent. De namen van deze opposenten zijn vaak bewaard gebleven in de bronnen, wat laat zien hoe belangrijk hun rol werd gedacht te zijn. Zie: Remco Breuker, “Writing history in Koryō: Some early Koryō historical works reconsidered”, *Korean histories* 2.1 (2010), pp. 57-84.
- ² *Yewang shich’aek mun* 睿王謚冊文 in *Tong munsōn* 東文選 [hereafter TMS] 28, 18a-19a.
- ³ *Koryōsa* 高麗史 [hereafter KS] 97, 3b-4b.
- ⁴ Ik laat deze term onvertaald. Al mijn pogingen tot een redelijke vertaling te komen zijn tevergeefs geweest.
- ⁵ Michael Oakeshott, *On history and other essays* (Indianapolis: Liberty Fund, 1999), pp. 18-19.
- ⁶ *De antiquissima Itolorum Sapientia ex Lingua Latinae Originibus Eruenta* (1770). Aangehaald in Isaiah Berlin, *Three Critics of the Enlightenment: Vico, Hamann, Herder* (Princeton: Princeton University Press, 2000), p. 35.
- ⁷ Arthur Conan Doyle, “The Adventure of the Dancing Man”, in *The Annotated Sherlock Holmes, Volume II*, edited by William S. Baring-Gould (New York: Clarkson N. Potter, Inc, 1967), p. 543.
- ⁸ *De Antiquissima*, op cit. I, p. 136. Quoted in Berlin, *Three Critics of the Enlightenment*, pp. 29-40.
- ⁹ Arthur Conan Doyle, “The Boscombe Valley Mystery”, in *The Annotated Sherlock Holmes, Volume II*, p. 137.
- ¹⁰ Isaiah Berlin, “The Sense of Reality”, in *The Sense of Reality* (New York: Farrar, Strauss & Giroux, 1997), pp. 22-23.
- ¹¹ George Steiner, “Real Presences”, in *No Passion Spent: Essays 1978-1996* (London: Faber & Faber, 1996), pp. 35.
- ¹² Giambattista Vico, *New Science* (London: Penguin, 2000), translated by David Marsh, p. 60.
- ¹³ Jose Luis Borges, “The Library of Babel”, in *Labyrinths* (London: Penguin Books, 1970), pp. 81-82.
- ¹⁴ Borges heeft deze stelling ook al eens aangehaald in de prozavoorganger van *The Library of Babel*. Zie hiervoor zijn essay *The Total Library* uit 1939: “[A] half-dozen monkeys provided with typewriters would, in a few eternities, produce all the books in the British Museum”.
- ¹⁵ *Samguk sagi* 三國史記 41, 407-408.
- ¹⁶ Steiner, “Real presences”, p. 34.
- ¹⁷ Kwōn Kūn, *Chin Samguk saryak chōn* 進三國史略箋 in TMS 44, 18a-19a; in Kwōn Kūn, *Yangch’onjip* 陽村集 24, 11a-12b; *Ūich’ōng kanhaeng Tongguk saryak chōn* 擬請刊行東國史略箋 in TMS 41, 21a-22a.
- ¹⁸ Breuker, *Establishing a Pluralist Society in Medieval Korea, 918-1170: History, Ideology and Identity in the Koryō Dynasty* (Leiden: Brill, 2010), hoofdstuk 9; Yi Kangnae, 李康來. *Samguk sagi chōn’goron* 三國史記典據論 (Seoul: Minjoksa 民族社, 1996), pp. 41-50.
- ¹⁹ KS 4, 24b.
- ²⁰ KS 84, 19a-b.
- ²¹ Breuker, *Establishing a Pluralist Society*, hoofdstukken 1-4.
- ²² Victor Lieberman, *Strange parallels: Southeast Asia in Global context, c. 800-1800: volume 1: Integration on the mainland* (Cambridge: Cambridge University press, 2003), p. 23.
- ²³ Paul Feyerabend verklaart dat ‘it is an empirical fact supported by the multiplicity of approaches and results within and outside the sciences’ dat allerlei verschillende (niet alle!) benaderingswijzen van wat we normaliter de werkelijkheid noemen succes opleveren. Zie Paul Feyerabend, *Conquest of abundance: a tale of abstraction versus the richness of being* (Chicago: University of Chicago Press, 1999), p. 215.
- ²⁴ Fredrik Barth (ed.), *Ethnic groups and boundaries: The social organization of cultural difference* (Oslo: Universitetsforlaget, 1969).
- ²⁵ Hier laat het Nederlands geen meervoud toe, maar ik zou willen zeggen ‘verledens en hedens’, zoals het Engels of het Koreaans dat wel toestaan.

²⁶ Geremie Barmé, “On New Sinology”, *Chinese Studies Association of Australia Newsletter* 3 (2005). Online ook toegankelijk op http://ciw.anu.edu.au/new_sinology/index.php (bezoekt op 10 September, 2012).

PROF.DR. R. BREUKER

Remco Breuker studeerde Japanse Taal en Cultuur en Koreaanse Taal en Cultuur in Leiden. Na zijn afstuderen studeerde hij Koreaanse geschiedenis aan de Graduate School van de Opleiding Koreaanse Geschiedenis aan Seoul National University. Zijn proefschrift (2006) ging over de totstandkoming van plurale identiteiten in middeleeuws Korea, terwijl zijn huidige onderzoek middeleeuwse Noordoost-Aziatische geschiedenis poogt te reconceptualiseren. Hij was Research Fellow aan de Australian National University (Research School for Pacific and Asian Studies) en deed onderzoek naar middeleeuwse Noordoost-Aziatische geschiedenis in Leiden in het kader van een VENI-subsidie van het NWO. In 2010 werd hem de Heineken Young Scientists Award for History toegekend door de KNAW. Hoewel hij opgeleid is als premodern historicus van Korea, bestrijken zijn onderzoeksinteresses ook Noordoost-Aziatische en Mantsjoerijse geschiedenis, (hedendaagse) historiografie, representaties van identiteit, het probleem van moderniteit in premoderne periodes, landschap en geschiedenis, vervalsingen en hedendaagse Koreaanse film. Hij is ondermeer de auteur van *Establishing a Pluralist Society in Medieval Korea, 918-1170: History, Ideology, and Identity in the Koryŏ Dynasty* (Brill, April 2010) en *Forging the Truth: Creative Deception and National Identity in Medieval Korea* (*East Asian History* 35, 2009). Hij is redacteur van *Korean Histories* en mederedacteur van *East Asian History*.

Universiteit Leiden